

Українська мова за професійним спрямуванням

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
Спеціальність	<i>121 Інженерія програмного забезпечення</i>
Освітня програма	<i>Інженерія програмного забезпечення мультимедійних та інформаційно-пошукових систем</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, 1 семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>Лекції: 18 год., практичні заняття: 18 год., самостійна робота: 24 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік, модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>Згідно розкладу (shedule.kpi.ua)</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: к.ф.н., доц. Кривенко Сергій Миколайович Практичні заняття: к.ф.н., доц. Кривенко Сергій Миколайович</i>
Розміщення курсу	http://moodle.ipo.kpi.ua/moodle/course/view.php?id=1305

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей застосовувати знання державної та іноземних мов з метою забезпечення ефективності професійної комунікації підвищувати рівень академічної культури; використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного рішення спеціалізованих задач професійної діяльності працювати з фаховими текстами; критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності; діяти на основі законодавчої та нормативно-правової бази України та вимог відповідних стандартів, у тому числі міжнародних в галузі інформаційної та /або кібербезпеки; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» формує у здобувачів освіти загальні компетентності (ЗК) відповідно до ОП:

ЗК03 здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» сприяє формуванню у здобувачів освіти програмні результати навчання (ПРН) відповідно до ОП:

ПРН07 Знати і застосовувати на практиці фундаментальні концепції, парадигми і основні принципи функціонування мовних, інструментальних і обчислювальних засобів інженерії програмного забезпечення.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» разом з дисциплінами «Історія науки і техніки» та «Іноземна мова» формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього фахівця.

Дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» ґрунтується на здобутих під час навчання у середній загальноосвітній школі базових знаннях із сучасної української літературної мови.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Формування української національної мови. Законодавчі основи функціонування української мови.

Тема 1. Мова як суспільне явище. Державна мова – мова професійного спілкування

Тема 2. Основи культури української мови.

Тема 3. Мовні особливості функціональних стилів.

Тема 4. Науковий стиль у стильовій системі української мови. Предмет та основні категорії термінознавства.

Розділ 2. Академічна доброчесність та основи академічного письма

Тема 1. Академічна культура, академічна доброчесність.

Тема 2. Мистецтво написання академічних текстів.

Розділ 3. Універсальні величини усного спілкування.

Тема 1. Спілкування як інструмент професійної діяльності

Тема 2. Риторика і мистецтво презентації.

Тема 3. Культура усного фахового спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: [http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk S V Klimenko I V Ukrayinska mova za p.pdf](http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf)

Додаткова

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова» [Електронний ресурс]. – Київ : Таксон, 2016. – 234 с. – Режим доступу до ресурсу: <https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view>
2. Рижко Олена Миколаївна. Плагіат як соціальнокомунікаційне явище : монографія / Рижко Олена Миколаївна. - К: Паливода А.В.. - 2017. - 388 с. http://shron1.chtyvo.org.ua/Ryzhko_Olena/Plahiat_u_sotsialnokomunikatsiinomu_vymiri_pochatku_KhKhI_stolittia_pryroda_iavyscha_ta_istoriia_bor.pdf
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (Законодавство України)
4. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf> (Український правопис)
5. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”)

6. <http://ulif.mon.gov.ua> (Український лінгвістичний портал)
7. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_CD.htm (Електронні версії словників термінографічної серії СловоСвіт)
8. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000989> (Великий тлумачний словник сучасної української мови)

Література знаходиться у Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського/ у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського/ на кафедрі УМЛК/ у системі «Електронний КАМПУС».

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Програмою навчальної дисципліни передбачено проведення лекційних та практичних занять

Лекційні заняття

№ з/п	Тип навчального заняття	Опис навчального заняття
1	Лекція 1.	Предмет та завдання курсу, його наукові основи. Мова як суспільне явище. Законодавчі основи функціонування української мови. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019 р.). Мовна політика в Україні. Функції мови. Завдання на СРС: п. 6, № 1.
2	Лекція 2.	Комунікативні ознаки культури мовлення. Ознаки культури мови. Типологія мовних норм. Соціолінгвістичний аспект культури мови. Етапи становлення українського правопису. Нова редакція правопису від 22.05.2019 р. Завдання на СРС: п. 6, № 2.
3	Лекція 3.	Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового та розмовного стилів. Ділові папери, як засіб писемної професійної комунікації. Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Завдання на СРС: п. 6, № 3.
4	Лекція 4.	Науковий стиль у стильовій системі української мови. Джерела наукової та освітньої інформації й інформаційний пошук. Терміни, професіоналізми та їхні ознаки. Українська лексикографія. Завдання на СРС: п. 6, № 4.
5	Лекція 5.	Академічна культура, академічна доброчесність. Законодавче поле академічної доброчесності. Кодекс честі університету. Поняття про інтелектуальну власність та авторське право. Завдання на СРС: п. 6, № 5.
6	Лекція 6.	Мистецтво написання академічних текстів. Наукова публікація як засіб фіксації та оприлюднення наукового результату. Підготовка й написання наукового тексту. Структурно-змістові особливості навчально-наукового твору. Міжнародні стилі оформлення списку наукових публікацій.

		Завдання на СРС: п. 6, № 6.
7	Лекція 7.	Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види, типи і форми спілкування. Основні закони спілкування. Стратегії мовленнєвого спілкування. Вербальні та невербальні компоненти комунікації. Завдання на СРС: п. 6, № 7.
8	Лекція 8.	Риторика і мистецтво презентації. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Мистецтво аргументації. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Прийоми впливу на слухачів. Види публічного мовлення. Завдання на СРС: п. 6, № 8.
9	Лекція 9.	Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Структура діалогу. Дискусія. “Мозковий штурм”, “дерево рішень”, дебати, дискусія у стилі телевізійного ток-шоу як інтенсивні форми обговорення та ефективного вирішення професійних проблем. Завдання на СРС: п. 6, № 9.

Практичні заняття

Основні завдання циклу практичних занять – закріпити теоретичний матеріал, засвоєний у ході лекційної частини курсу; навчити студентів узагальнювати набуті знання для вирішення конкретних завдань (комунікативних, евристичних, креативних); виробити навички професійної етики.

№ з/п	Назва теми заняття
1	Практичне заняття 1. Мова як система. Формування української національної мови.
2	Практичне заняття 2. Культура мовлення у професійній сфері.
3	Практичне заняття 3. Стилiстичне різноманіття української літературної мови.
4	Практичне заняття 4. Фахова термінологія та професіоналізми. Словотворення у царині термінології.
5	Практичне заняття 5. Основні прояви академічної нечесності. Плагіат. Методи запобігання академічної нечесності.
6	Практичне заняття 6. Структурно-змістові особливості навчально-наукового твору. Чинні стандарти і правила оформлення посилань і цитувань в освітніх наукових роботах.
7	Практичне заняття 7. Спілкування: вербальні і невербальні засоби.. Комунікативні бар’єри у спілкування. Слухання і його роль в комунікації.
8	Практичне заняття 8. Риторичний виступ (промова).
9	Практичне заняття 9. Підвищення рейтингу. Залік

6. Самостійна робота студента/аспіранта

Самостійна робота студента передбачає підготовку здобувача освіти до аудиторних занять та заліку.

№ з/п	Назва теми, що виносить на самостійне опрацювання	Кількість годин	Література
1	Підготовка до лекції 1. 1. Мова і суспільство. 2. Територіальна і статистична характеристика української мови.	2	1, С.11-19, 49-51. 3, Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»

	3. Історичне походження сучасної української літературної мови.		від 25.04.2019.
2	Підготовка до лекції 2. 1. Етика професійного спілкування. 2. Мовний етикет в професійному спілкуванні. 3. Суржик. Вплив мовного змішування на культуру мови.	2	1, С.11-19, 49-51. 4.
3	Підготовка до лекції 3. 1. Історія становлення функціональних стилів української мови. 2. Сучасна лінгвостилістика: основні поняття та методи дослідження. 3. Епістолярний стиль та ділова комунікація.	2	1, С.106-121.
4	Підготовка до лекції 4. 1. Українська наукова мова: історія та сучасні здобутки. 2. Мовленнєвий науковий етикет. 3. Традиції українського термінотворення і наукового словникарства.	2	1, С.106-121.
5	Підготовка до лекції 5. 1. Забезпечення академічної доброчесності: європейський досвід. 2. Співвідношення академічної доброчесності та інтелектуальної власності. 3. Інтернет та авторське право.	2	Дод. 1, С. 37-53. 2, С. 38-79.
6	Підготовка до лекції 6. 1. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. 2. Оформлювання титульної сторінки наукової роботи. 3. Основи редагування наукових текстів.	2	1, С. 265-299; 317-349; 361-381.
7	Підготовка до лекції 7. 1. Тенденції сучасного спілкування. 2. Невербальні засоби спілкування та їх вплив в інформаційному просторі. 3. Евфемізм і перифраз у професійному спілкуванні.	2	1, 265-299; 317-349; 361-381.
8	Підготовка до лекції 8. 1. Етапи історії розвитку риторики. 2. Видатні оратори світової та української культури. 3. Статус сучасної риторики.	2	1, С.178-196.
9	Підготовка до лекції 9. 1. Усний фаховий виступ. 2. Монолог. Діалог. Полілог. 3. Основні норми усного професійного мовлення. Українська орфоєпія.	2	1, С.72-77; 510-524.
10	Підготовка до МКР	4	1
11	Підготовка до заліку	2	1

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Відвідування лекційних занять є вільним, бали за присутність на лекціях не додаються. Лише за відвідування практичних занять студенти не отримують бали: рейтинг студента формує активна участь на практичних заняттях й підготовленість до них, а також виконання завдань, передбачених СРС. Пропуск практичного заняття не дає можливості отримати студенту бали у семестровий рейтинг, проте кожен студент має право відпрацювати пропущені лише з поважної причини (лікарняний, офіційний дозвіл деканату) заняття за рахунок самостійної роботи під час консультацій, передбачених навчальним навантаженням викладача.

Заохочувальні бали студент отримує за участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни) або/та написання тез доповіді або оформлення творчої роботи як наукової роботи для участі у конкурсі студентських наукових робіт. Ваговий бал – 10.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- за активну участь на 8 практичних заняттях (9 практичне – підвищення рейтингу);
- виконання 3 експрес-контролів (на лекційних заняттях);
- виконання МКР

Критерії нарахування балів.

2.1. Робота на практичних заняттях.

Ваговий бал – 5, максимальна кількість балів на практичних заняттях становить $8 \times 5 = 40$ балів.

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 5 балів – безпомилкове виконання практичного завдання або повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання у відповідності до змісту завдання або питання;

«добре» – 4 бали – виконання практичного завдання із незначними помилками (до 3-х) або достатньо повна відповідь на теоретичне питання із незначними похибками;

«задовільно» – 3 бали – виконання практичного завдання зі значними помилками або не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання;

«незадовільно» – 0-2 балів – відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання; невисвітлене теоретичне питання, незадовільна відповідь зі значними помилками (менше 60% теоретичного матеріалу є правильним чи відповідним) або відсутність відповіді.

2.2. Експрес-контрольна робота.

Ваговий бал – 8, максимальна кількість балів за 3 експрес-контрольні становить $3 \times 8 = 24$ бали.

Критерії оцінювання:

«відмінно» – 7 – 8 балів – безпомилкове виконання практичних завдань та повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання у відповідності до змісту завдання або питання;

«добре» – 6 балів – виконання практичних завдань із незначними помилками та достатньо повна відповідь на теоретичне питання із незначними похибками;

«задовільно» – 5 балів – виконання практичних завдань із великою кількістю помилок та не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання;

«незадовільно» – 0 балів – відсутність виконаного практичних завдань або його незадовільне виконання (більше 60% завдань виконано неправильно); невисвітлене теоретичне питання, незадовільна відповідь зі значними помилками (більше 60% теоретичного матеріалу є неправильним чи невідповідним до змісту питання) або відсутність відповіді.

2.4. Модульна контрольна робота.

Ваговий бал – 36 (ваговий бал кожного завдання – 9)

Критерії оцінювання кожного питання/завдання:

«відмінно» – 8–9 балів – безпомилкова відповідь/ виконання практичного завдання у відповідності до змісту;

«добре» – 7 балів – відповідь із зауваженнями/виконання практичного завдання із незначною кількістю помилок або деякими хибами;

«задовільно» – 5-6 балів – неповна відповідь/виконання практичного завдання зі значною кількістю помилок або хиб;

«незадовільно» – 0 балів – відсутність відповіді/виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання (менше 60% правильно виконаних завдань).

Критерії оцінювання (загальні):

«відмінно» – 32–36 балів – безпомилкове виконання практичного завдання у відповідності до змісту завдання;

«добре» – 27–31 балів – виконання практичного завдання із незначною кількістю помилок або деякими хибами;

«задовільно» – 21–26 балів – виконання практичного завдання зі значною кількістю помилок або хиб;

«незадовільно» – 0 балів – відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання (менше 60% правильно виконаних завдань).

Умовою позитивного першого календарного контролю є отримання не менше 14 балів, другого календарного контролю – отримання не менше 25 балів.

Для отримання заліку «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш, ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менш 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову контрольну роботу. Ця рейтингова оцінка є остаточною. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману «автоматом», попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» РСО).

Залікова контрольна робота оцінюються у 100 балів максимум. Залікова контрольна робота складається з двох питань теоретичного характеру з різних розділів робочої програми та одного практичного завдання.

Кожне теоретичне питання оцінюється в 35 балів відповідно до системи оцінювання:

«відмінно» – 31-35 балів - повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

«добре» – 25-30 балів - достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності);

«задовільно» – 20-24 балів - неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки);

«незадовільно» – 0 балів - незадовільна відповідь.

Практичне завдання оцінюється з 30 балів відповідно до системи оцінювання:

- «відмінно» – 25-30 балів - повне безпомилкове розв'язування завдання;
«добре» – 20-24 балів - повне розв'язування завдання з несуттєвими неточностями;
«задовільно» – 15-19 балів - завдання виконане з певними недоліками;
«незадовільно» – 0 балів - завдання виконано з багатьма недоліками або не виконано.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 50	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль, розміщено в додатку 1.

Зміст, вимоги та зразок МКР розміщені в додатку 2.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцент, кандидат філологічних наук Нечипоренко Алла Федорівна

Ухвалено кафедрою ПЗКС (протокол № 12 від 26.04.2023 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету прикладної математики (протокол № 10 від 26.05.2023 р.)

Перелік питань для семестрового контролю (залік)

1. Схарактеризуйте роль мови в житті суспільства та вкажіть на її основні функції.
2. Проаналізуйте мовне законодавство та мовну політику в Україні.
3. Схарактеризуйте державну мову як мову професійного спілкування.
4. Вкажіть на комунікативні ознаки культури мовлення.
5. Визначте типологію мовних норм.
6. Схарактеризуйте лексикографічні джерела професійної мови та вкажіть на основні типи словників.
7. Проаналізуйте мовні особливості функціональних стилів.
8. Схарактеризуйте науковий стиль та його підстилі, вкажіть на мовні ознаки.
9. Порівняйте мовні ознаки наукового та ділового стилів.
10. Проаналізуйте професійну сферу як інтеграцію офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.
11. Розкрийте поняття «академічна культура», «академічна доброчесність».
12. Схарактеризуйте джерела наукової та освітньої інформації.
13. Вкажіть на основні прояви академічної нечесності.
14. Опишіть методи запобігання плагіату.
15. Проаналізуйте текст як форму реалізації професійної діяльності.
16. Схарактеризуйте мовленнєвий етикет як компонент наукової комунікації.
17. Окресліть поняття «наукова мова»/»фахова мова».
18. Схарактеризуйте наукову публікацію як засіб фіксації та оприлюднення наукового результату.
19. Проаналізуйте етапи підготовки й написання наукового тексту.
20. Окресліть структурно-змістові особливості навчально-наукового твору.
21. Вкажіть на правила оформлення покликань в академічних текстах.
22. Вкажіть на функції спілкування, його види, типи і форми.
23. Проаналізуйте основні закони спілкування та їх прояв у професійному дискурсі.
24. Порівняйте індивідуальні та колективні форми професійного спілкування.
25. Схарактеризуйте форму проведення дискусії “мозкова атака”.
26. Схарактеризуйте форму проведення дискусії “дерево рішень”.
27. Вкажіть на структурні особливості монологічного професійного мовлення.
28. Вкажіть на структурні особливості діалогічного професійного мовлення..
29. Вкажіть на етапи підготовки усного фахового виступу

30. Схарактеризуйте поняття «ораторська компетенція».

Додаток 2.

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з двох частин: 1 частина – відповіді на теоретичні питання за всіма розділами програми, 2 частина – виконання практичних завдань за тематикою практичних занять.

Перша частина МКР має на меті перевірити знання студентів щодо основних етапів формування, становлення і розвитку української мови, основних норм сучасної української літературної мови, основних понять та фундаментальних цінностей академічної доброчесності, її впливу на академічну культуру та якість освіти та законів та основних засобів спілкування у професійній сфері.

Друга частина МКР має на меті виявити вміння студентів у застосуванні норм сучасної української мови у професійному дискурсі, створенні академічних текстів в жанрах, які відповідають професійній підготовці, коректному оформленні результатів освітньої та дослідницької діяльності,

Кожен варіант МКР містить завдання однакового рівня складності.

Зразок модульної контрольної роботи

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Варіант 1

- 1. Назвати та схарактеризувати функції спілкування у професійному мовленні.**
- 2. Скласти характеристику наукового стилю, вказавши на сферу використання, функції, жанри та мовні особливості.**
- 3. Утворити словосполучення з паронімами:**
ароматичний /ароматний (*есенція, чай, банан, рідина, свічки*); аналогічний/аналогійний (*дослідження метод, факти, висновки, випадок*); акціонерний/акціонерський (*банк, компанія внески, товариство, власність*), питання/запитання (*мовне, порядку денного, поставити, з'ясувати, економічне*); класичний/класний/класовий (*твір, журнал, розшарування, війна, музика*); болісний/болючий (*рана, спогади, удар, синець, втрата*), активація-активізація (*вугілля, молекул процесу світла життя*).
- 4. Виправити, де потрібно, помилки відповідно до норм сучасної української літературної мови.**

По технічним причинам, по всіх правилах, виписка з протоколу, пояснююча записка, координуючий центр, перелічити гроші, довіреність, роцотна відомість, написати дві строчки, сама важлива тема, моя автобіографія, учбовий корпус, підготувати тези, відстрочка.